

Stand By **Me** 2.0

HOGYAN LÉPJÜNK FEL A NEMI
ALAPÚ MEGKÜLÖNBÖZTETÉS
ÉS ERŐSZAK ELLEN?

Kézikönyv tanárok és oktatók számára

STAND BY ME 2.0
HOGYAN LÉPJÜNK FEL A NEMI
ALAPÚ MEGKÜLÖNBÖZTETÉS
ÉS ERŐSZAK ELLEN?

Kézikönyv tanárok és oktatók számára

**UNIVERSITÀ
DI TRENTO**

BEVEZETÉS

04 - 07

Köszönetnyilvánítás
A projekt háttere, kontextusa
A kézikönyv célja
Kinek szól ez a kézikönyv?

1. SZAKASZ

08 - 15

A NEMI ALAPÚ ERŐSZAK MEGÉRTÉSE

- 1.1 A társadalmi nem
- 1.2 Nemi alapú erőszak
- 1.3 Patriarchális társadalmi berendezkedés, hatalom és nemi alapú erőszak
- 1.4 A nemi alapú erőszak formái
- 1.5 A nemi alapú erőszak gyökerei

2. SZAKASZ

16 - 21

EMBERI JOGI OKTATÁS

- 2.1 Mi az emberi jogi oktatás (HRE)?
- 2.2 Az emberi jogi oktatás alapelvei
- 2.3 A teljes iskola alapú megközelítés
- 2.4 Részvételen alapuló módszertan alkalmazása

3. SZAKASZ

22 - 35

IRÁNYMUTATÁSOK A DIÁKOK SZÁMÁRA SZERVEZETT EMBERI JOGI OKTATÁSI TEVÉKENYSÉGEK KIDOLGOZÁSÁHOZ

3.1 Az első lépések

3.2 Célkitűzés és a tematikus
tartalom meghatározása

3.3 Az alkalmazandó emberi jogi oktatási
módszerek és technikák kiválasztása

3.4 Példa egy többalkalmas tanulási
folyamatra

3.5 Nehézségek és tippek

4. SZAKASZ

36 - 38

WEBOLDAL / OKTATÁSI ESZKÖZÖK

4.1 Emberi jogi oktatási anyagok

4.2 Online kurzus

4.3 A digitális platform

BEVEZETÉS

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Ez a kézikönyv az Európai Unió Rights, Equality and Citizenship Programme (**CERV-2021-DAPHNE**), azaz Jogok, Egyenlőség és Polgárság programjának keretében finanszírozott Stand By Me 2.0 (101049386) projekt eredménye, melynek keretein belül online és offline oktatási tevékenységeket fejlesztettünk és teszteltünk Olaszországban, Lengyelországban, Magyarországon és Szlovéniában.

A közös fejlesztőmunkában számos diák, tanár, oktató, kutató és emberi jogi aktivista vett részt tevőlegesen. Szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak, akik idejüket, szakértelmüket és lelkesedésüket szentelték ennek az anyagnak. Külön köszönetet mondunk Patrick Welshnek, aki a modul workshopjainak kidolgozásához szükséges részvételi folyamatot elősegítette, és a kezdeti szöveget

megfogalmazta; Dr. Parveen Akhtarnak és Dr. Anne Jenichennek, az online kurzus szerzőinek; a Trentói Egyetem munkatársainak; az Amnesty International nemzeti irodáiból, a Nemzetközi Titkárságból és partnereinkből álló emberi jogi oktatókból és nemek közti egyenlőség szakértőkből álló munkacsoportnak, akik az anyagokat kidolgozták és kipróbálták; végül a Fondazione Bruno Kessler Alapítványnak az online platform kifejlesztéséért és a folyamat során adott értékes visszajelzésekért.

Külön köszönetet szeretnénk mondani az iskoláknak, ahol a pilot-folyamatok zajlottak, illetve az ott dolgozó tanároknak és oktatóknak az összes pedagógiai tevékenységre vonatkozó értékes és folyamatos visszajelzéseikért.

Co-funded by
the European Union

A dokumentumban megfogalmazott nézetek és vélemények kizárólag a szerző(k) sajátjai, és nem feltétlenül tükrözik az Európai Unió nézeteit és véleményét. Ezekért sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó szerv nem tehető felelősségre.

A PROJEKT HÁTTERE, KONTEXTUSA

A kézikönyv az Amnesty International **Stand By Me 2.0 Projektjének** (a továbbiakban „a projekt”) részeként a **nemi alapú erőszak**¹ megelőzése, illetve az iskolai és nem formális oktatásban való kezelésében nyújt segítséget; a kézikönyv a projekt egyéb online és offline forrásaival és anyagaival együtt használható.

A projekt célja a nemi alapú (ezen belül a nők és lányok elleni) erőszak minden formája elleni küzdelem fiatalok aktív kiállásán keresztül Olaszországban, Lengyelországban és Magyarországon, Szlovéniában, valamint Európa többi részén is. A projekt felkészíti a diákokat az online erőszak elleni tudatos fellépésre, elősegíti, hogy felismerjék

¹ Az online nemi alapú erőszak egy tágabb fogalom, a technológia által elősegített nemi alapú erőszak (TFGBV) része.: "Egy vagy több személy által elkövetett erőszakos cselekmény egy személy ellen a nemi alapján, amelyet részben vagy egészben az információs és kommunikációs technológiák vagy a digitális média használatával követnek el, illetve annak alkalmazása hozzájárul az erőszakhoz vagy annak súlyosbításához." A meghatározás e formájának forrása: <https://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/UNFPA-TFGBV-Making All Spaces Safe.pdf> A kézikönyvben és a Stand By Me 2.0 projektben az online nemi alapú erőszak kifejezést fogjuk használni.

azt, valamint támogatja a változás szószólóiként való fellépésüket, teret adva egyedi látásmódjuknak és perspektívájuknak.

A nemi alapú erőszak a nemi alapú diszkrimináció egyik formája és az emberi jogok megsértése.

Sérti a nők és lányok, az LMBTQI+ személyek emberi jogainak teljes spektrumát, beleértve az emberi jogok egyetemes nyilatkozatában és más emberi jogi dokumentumokban rögzített, minden ember egyenlőséghez, biztonsághoz, szabadsághoz, integritáshoz és méltósághoz való jogát.

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) 2018-as tanulmánya szerint² a nők és lányok (15 évestől felfelé) 26 százalékát érte már életében legalább egyszer fizikai és/vagy szexuális erőszak aktuális vagy korábbi intim partnerétől. Ezek a számok a probléma minimális értékére mutatnak rá, mert az eseteknek csak egy töredéke kerül napvilágra.

A látencia (ki nem mondott, be nem jelentett esetek) mértéke olyan kontextuális tényezőktől függ, mint a rendelkezésre álló szociális és jóléti rendszerek minősége, az uralkodó politikai és társadalmi narratíva, az erőszak jogi és társadalmi meghatározása, ami hatással van az erőszakot elszenvedett nők által átélt traumára és félelemre, illetve annak kezelésére és az esetek bejelentésére.

Mint az UNESCO/UNWOMEN által 2016-ban végzett kutatás³ felfedte, a nemi alapú iskolai erőszak (SRGBV⁴) világszerte általánosan elterjedt, és gyermekek, családok és közösségek millióit érinti a világ valamennyi országában. A lányok, illetve LMBTQI+ tanulók esetében nagyobb a kockázata annak, hogy nemi alapú iskolai erőszak, például bullying, szexuális erőszak és zaklatás érje őket.

A KÉZIKÖNYV CÉLJA

A kézikönyv célja, hogy a tanárokat és az emberi jogi képzőket felvértesse azokkal az ismeretekkel és készségekkel, amelyekre szükségük van az offline és online nemi alapú erőszak megelőzéséhez, kezeléséhez.

A kézikönyv összefoglalja a projekt során kifejlesztett főbb tartalmakat és eszközöket, valamint javaslatokat kínál a projekt weboldalán (<https://www.standbymeproject.eu/>) található online

² A WHO nők elleni erőszak gyakorisági becslései, 2018

³<https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2016/Global-guidance-on-addressing-school-related-gender-based-violence-en.pdf>

⁴ School Related Gender Based Violence

kurzus és digitális platform használatát kombináló műhelyfoglalkozások (workshopok) felépítéséhez.

A projekt partnerei az Olaszországban, Lengyelországban, Szlovéniában és Magyarországon végzett pilot-tevékenységek során figyelembe vették a különböző csoportok tanulási igényeit és a helyi sajátosságokat. A kézikönyv áttekintést nyújt az online nemi alapú erőszakkal kapcsolatos kulcsfogalmakról, a probléma iskolai és egyéb oktatási környezetben

történő kezeléséről, illetve kitér a képzések során felmerülő főbb kihívásokra és a projekt végrehajtása során összegyűjtött hasznos tanácsokra.

A projekt a nemi alapú erőszakra, annak gyökereire, következményeire, illetve a lehetséges megoldásokra és stratégiákra összpontosít az emberi jogi oktatás és ifjúsági aktivizmus módszerein keresztül, amelyekkel kezelni és megelőzni lehet a problémát.

KINEK SZÓL EZ A KÉZIKÖNYV?

A kézikönyv olyan tanárok, emberi jogi képzők és civilszervezeti munkatársak számára készült, akik az iskolai környezetben a nemi alapú megkülönböztetés és erőszak megelőzésével és az arra

való reagálással kapcsolatos emberi jogi oktatási tevékenységeket végeznek az alkalmazottak, a diákok és más, az iskolával kapcsolatban álló emberek körében.

A kézikönyv a Stand By Me 2.0 honlapján (<https://www.standbymeproject.eu/>) elérhető bővebb anyaghoz társul, amely további információkat, valamint az emberi jogi oktatási tevékenységek és ifjúsági akciók további példáit tartalmazza, illetve olyan háttéranyagokat, amelyek mind hasznosnak bizonyulhatnak a tanárok és oktatók számára a különböző tanulási igények és helyi kontextusok mellett.

1. SZAKKASZ

**A NEMI ALAPÚ
ERŐSZAK
MEGÉRTÉSE**

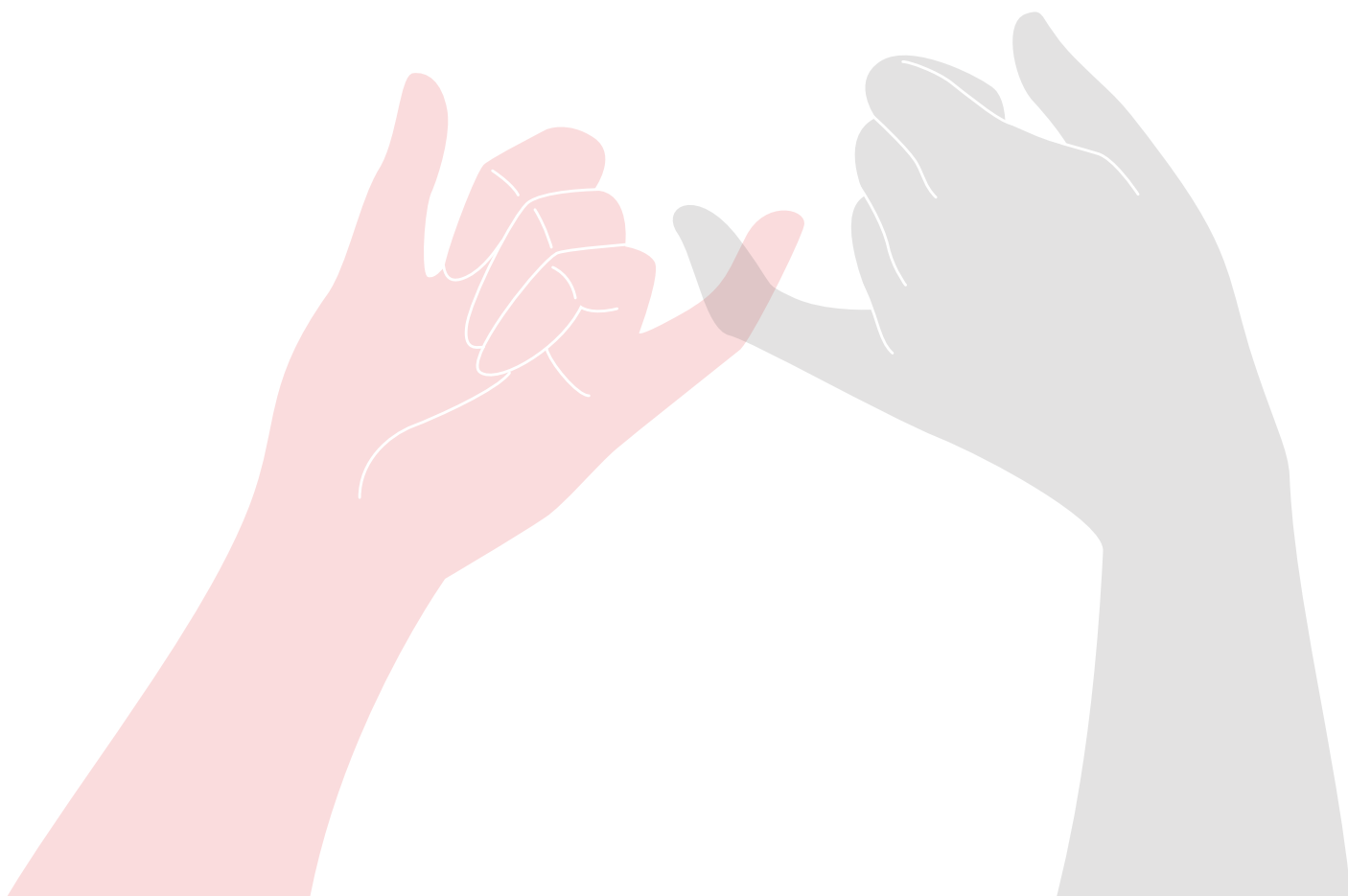
1.1 A TÁRSADALMI NEM

A gender (vagyis társadalmi nem) a társadalom által egy adott kulturális, társadalmi-gazdasági és politikai környezetben létrehozott, az ember biológiai neméhez társított elképzelések, előírások és normák összessége, amelyeket a szocializációnk során sajátítunk el. Megtanuljuk, hogy a biológiai nemünk alapján milyen viselkedésformákat, szerepeket és tulajdonságokat társítanak hozzánk az adott csoportban, közösségben, kontextusban, illetve mit vár el, és ír elő a környezetünk. A különböző társadalmaknak eltérő, de általában konkrét elképzeléseik vannak arról, milyennek kellene lennie egy embernek, hogyan viselkedjen, hogyan nézzen ki, és hogyan viszonyuljon másokhoz a születésekor kijelölt neme alapján.

Például, amikor valakit születésekor nőként kategorizálnak, az maga után vonja azt is, hogy elvárják tőle, hogy hordjon szoknyát, legyen hosszú a haja, viselkedjen visszafogottan, legyen csöndes és segítőkész, gondoskodó, ne legyen versengő, ne akarjon szembe menni a társadalmi normákkal.

Ezeket a normákat és elképzeléseket a társadalom hozza létre, a szocializációs folyamatok során, a családban, a barátok körében és az iskolában tanuljuk meg, és gyakran a média szilárdítja meg azokat. Idővel ezek a normák "természetesnek", "normálisnak" tűnhetnek, és befolyásolják a saját magunkról alkotott képünket és viszonyulásunkat másokhoz. Meghatározzák, hogyan viselkedünk, és mit várunk el magunktól és másoktól. Ezek a normák és elképzelések képezik a szexizmus alapját, amelyek az egyik nemet (általában a férfiakat) a társadalom számára meghatározó helyzetekben értékesebb tulajdonságokkal ruházzák fel.

A nemi normák és elképzelések egyenlőtlenségeket szülhetnek az emberek között, ha kevésbé értékes tulajdonságokat rendelnek egy adott csoporthoz, vagy ha engedjük, hogy a rendelkezésre álló lehetőségek csoportonként eltérőek legyenek.

A társadalmi nem alapján meghatározott különbségek és a további védett tulajdonságok, a származás, társadalmi-gazdasági helyzet, fogyatékoság, szexuális irányultság, nemi identitás vagy életkor alapú eltérések - összeadódnak, ami többrétű diszkriminációhoz vezethet. Ezt nevezzük interszekcionális megkülönböztetésnek. Ez a szemlélet közelebb is vihet minket a különböző tapasztalatok mélyebb megértéséhez.

Mivel az említett normákat, elvárásokat és az azokon alapuló sztereotípiákat, illetve az előítéleteket is a társadalom hozza létre, ezért ezek nemcsak eltérőek lehetnek társadalmanként, hanem idővel változhatnak is, amiben nekünk nagy szerepünk van. Ezért is olyan fontos a káros nemi sztereotípiák elleni küzdelem, a nemi szerepekkel szemben tanúsított kritikus hozzáállás és a nemek közötti egyenlőség támogatása.⁵

KULCSFOGALMAK

A nemi identitás egy adott személy mélyen átélt belső és egyéni nemi identitástudatára vonatkozik, amely nem feltétlenül egyezik meg a születéskor kijelölt nemmel. Az egyén nemi identitása lehet férfi, nő vagy a férfi / nő bináris kategóriáin kívüli; lehet egynél több nemi identitása, nemek között változó, vagy nemileg nem besorolható identitás is.

A szexuális és/vagy romantikus orientáció egy személynek a más emberek iránti mély érzelmi, szeretetteljes és szexuális vonzalmára, valamint a velük való intim és szexuális kapcsolatokra való képességére vonatkozik. Az emberek különbözőképpen élik meg a szexuális és romantikus vonzalmat; például van, aki a magától eltérő, mások a magukéval azonos neműekhez vonzódnak, de vannak például aszexuális személyek is, akik nem vagy alig tapasztalnak szexuális vonzalmat.

A ciszneműek (vagy cisz) azok a személyek, akiknek nemi identitása megegyezik a születésükkor hozzájuk rendelt nemmel.

A transznemű (transz) emberek nemi identitása nem egyezik meg a születésükkor kijelölt nemmel. A transznemű nő olyan nő, akit születésekor férfinak (fiúnak) soroltak be, de önmagát nőnek tekinti; a transznemű férfi olyan férfi, akit születésekor nőnek (lánynak) soroltak be, de önmagát férfiként azonosítja. Nem minden transznemű személy azonosítja magát férfiként vagy nőként; a transznemű emberek közé tartozhatnak olyan személyek is, akik több nemhez tartozóként vagy nemeken kívülként, illetve egyedi kulturális nemi identitással azonosítják magukat, de nem minden olyan személy vallja magát transzneműnek, akinek nemi identitása eltér a születésekor megállapított nemétől: lehet az identitása nem-bináris, queer vagy számos különböző kulturális nemi identitáshoz tartozó. A transzneműség tehát nemi identitás, nem pedig szexuális orientáció kérdése; a transznemű emberek, mint bárki más, vonzódnak saját nemükhöz, lehetnek heteroszexuálisak, biszexuálisak vagy aszexuálisak. Nem minden transznemű ember kíván igénybe venni nemi megerősítő kezeléseket, ez azonban nem befolyásolja nemi identitását.

⁵ Amnesty International online kurzus - Hogyan lépünk fel az online nemi alapú megkülönböztetés és erőszak ellen?
<https://akademia.amnesty.hu/courses/hogyan-lepjunk-fel-az-online-nemi-alapu-megkulonboztetes-es-eroszak-ellen/>

A nem-bináris emberek nemi identitása kívül esik a férfi - nő bináris kategóriákon; ez egy gyűjtőfogalom a nemi binaritáson kívül eső különböző nemi identitásokra. Egyes nem-bináris emberek transzként azonosítják magukat, míg mások nem.

Mivel az angol nyelvben a személyes névmás egyes száma nő- vagy hímnemű (she / he), erősen terjed a személyes névmás nemsemleges többes számú alakjának (they) egyes számként való használata; amit sok nem-bináris személy érez fontosnak – ezért ügyeljünk rá, hogy mindig tiszteletben tartjuk az emberek önmagukra alkalmazott személyes névmását. Ha nem vagyunk benne biztosak, hogy milyen szavakat érez magára vonatkoztathatóknak az illető, találjuk meg az udvarias módját, hogy tőle magától tudakoljuk meg ezt.

Az interszex emberek nemi szervi, gonádi, kromoszomális vagy hormonális jellemzői nem besorolhatóak a szexuális vagy reprodukzív anatómia "férfi" vagy "női" kategóriáinak egyikébe. Az interszexualitás különböző formákat ölthet, a biológiai nemiséggel kapcsolatos állapotok, élmények és testi jellemzők széles skáláját fedheti le. Noha nehéz nyomon követni, hogy hány ember születik olyan fizikai, genetikai vagy kromoszomális jellemzőkkel, amelyek alapján nem sorolható be egyértelműen a bináris férfi-női kategóriába, az Egészségügyi Világszervezet (WHO) becslése szerint körülbelül minden 2000 gyermekből egy születik olyan testtel, amely láthatóan eltér a "tipikus" férfi- vagy nőneműtől. Az interszexualitás sok esetben nem mutatkozik meg a külsődleges nemi jegyekben, ezért gyakran csak felnőttkorban vagy egyáltalán nem derül ki az érintettől élete során. Az interszexualitás nem szexuális irányultság, hanem testi adottság, az interszex emberek szexuális irányultsága és nemi identitása is sokféle lehet.

1.2 NEMI ALAPÚ ERŐSZAK

Az Európai Bizottság meghatározása a nemi alapú erőszak fogalmára: egy személy ellen a neme miatt elkövetett erőszak, vagy olyan erőszak, amely egy bizonyos nemhez tartozó személyeket aránytalanul nagy mértékben érint.

A nemi alapú erőszak annak a nemi alapú egyenlőtlenségekre épülő társadalmi, politikai és gazdasági rendszernek, valamint az azt megerősítő mechanizmusoknak a következménye, amelyben a nemi szerepek és normák egyes csoportokat más csoportokhoz képest a biológiai és társadalmi nem alapján hátrányosabban különböztetnek meg és az ezek által felállított kategóriákon kívül esőket büntetik és kényszerítik a megfelelésre. A büntetés járhat jogi következményekkel, de érzelmi megtorlással és társadalmi kirekesztéssel is.

A NŐK ÉS LÁNYOK ELLENI ERŐSZAK A NEMI ALAPÚ ERŐSZAK EGYIK ALCSOPORTJA

A nemi alapú erőszak az erőszak formáinak széles skáláját foglalja magában, ideértve a fizikai, szexuális, gazdasági és pszichológiai erőszakot, fenyegetést, visszaélést és kényszerítést, amelyek a nemek közötti egyenlőtlenségben, a hatalmi aszimmetriában, a káros nemi normákban gyökereznek, és ezeket reprodukálják.

A nemi alapú erőszak aránytalanul nagy mértékben érinti a nőket és a lányokat, de más embereket is érinthet valós és/vagy vélt szexuális orientációjuk, nemi identitásuk és/vagy nemi önkifejezésük

alapján. A nemi alapú erőszak a megkülönböztetés egyik formája, olyan átfogó állami szintű reakciót igényel, amely az elszennvedők jogait helyezi a középpontba, és a kiváltó okokkal is foglalkozik.⁶

Világszerte a párkapcsolatban élő 15-49 éves nők több mint egynegyede élete során legalább egyszer (15 éves kora óta) szenvedett már el fizikai és/vagy szexuális erőszakot intim partnerétől.⁷

1.3 PATRIARCHÁLIS TÁRSADALMI BERENDEZKEDÉS, HATALOM ÉS NEMI ALAPÚ ERŐSZAK

A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetének definíciója szerint a patriarchátus olyan társadalmi rendszer, amelyet a férfiak nők feletti uralma jellemez. A férfiak a társadalom eltérő területein – többek között a munkaerőpiacon, a politikában, a családban és a döntéshozatal különböző szintjein – betöltött előnyösebb szerepe a nők intézményes szintű elnyomásához vezet.

A nők hátrányos megkülönböztetése a társadalmi egyenlőtlenségekből, így a munkaerőpiachoz való egyenlőtlen hozzáférésekből, az egyenlőtlen fizetésből, lehetőségekből és az egyenlőtlen munkahelyi feltételekből, valamint a döntéshozatal

kulcsfontosságú területein tapasztalható negatív diszkriminációból erednek, ami a nők hátrányos és gyakran kiszolgáltatott helyzetének fenntartásához is hozzájárul.

A nők és lányok elleni erőszak rendszerszintű egyenlőtlenségekhez vezethető vissza, így nem korlátozódik adott helyekre, kultúrákra, országokra vagy társadalmi rétegekre. Minden nő és lány életére hatással van. A patriarchális társadalmi berendezkedések a hatalmi egyenlőtlenségek, a káros nemi normák, sztereotípiák és elvárások miatt alakulnak ki és maradnak fenn, aminek káros következményével a nők és lányok nap mint nap szembesülnek.

^{6,7} Amnesty International online kurzus - Hogyan lépünk fel az online nemi alapú megkülönböztetés és erőszak ellen?
<https://akademia.amnesty.hu/courses/hogyan-lepjunk-fel-az-online-nemi-alapu-megkulonboztetes-es-eroszak-ellen/>

1.4 A NEMI ALAPÚ ERŐSZAK FORMÁI

FIZIKAI ERŐSZAK

A fizikai erőszak (pl. pofon, lökdösés, ütés ököllel vagy tárggyal, rúgás, fojtogatás, megégetés stb.) testi és lelki sérülést okoz az áldozatnak.

SZEXUÁLIS ERŐSZAK

Bármilyen nem kívánatos vagy beleegyezés nélküli szexuális cselekedetre kényszerítés (pl. erőszakos közösülés, fogdosás, reprodukciós jogok megtagadása).

GAZDASÁGI ERŐSZAK

A gazdasági erőszak során az elkövető gyakran korlátozza a hozzáférést az anyagi és más erőforrásokhoz, valamint meggátolja az áldozatot abban, hogy pénzügyi döntéseket hozzon. Célja, hogy anyagi kiszolgáltatottságot, fenyegetettséget és bizonytalanságot okozzon.

SZÓBELI ERŐSZAK

Például fenyegetőzés, sértegetés, lekicsinylés és megalázás. A szóbeli és lelki erőszak nem minden esetben vezet fizikai erőszakhoz, de szinte mindig megelőzi azt.

LELKI BÁNTALMAZÁS

A lelki erőszak többek között megjelenhet a megfélemlítés, ellenőrzés, kontrollálás formájában, kiterjedhet a mozgás korlátozására és célja lehet az önbecsülés csökkentése.

Fontos megjegyezni, hogy bár a szexuális és nemi alapú erőszak aránytalanul nagyobb mértékben érinti a nőket és lányokat, másokra is irányulhat a valós vagy vélt szexuális irányultság, nemi identitás és annak kifejezése miatt.

Lehetnek áldozatok például LMBTQI+ közösségekhez tartozó emberek, például gyűlölet-bűncselekmények formájában, ahogyan egyéb védett tulajdonságaik révén cisznemű (akinek a személyes identitásérzete és társadalmi neme megegyezik a születéskor kijelölt nemével) férfiak is válhatnak az erőszak áldozataivá. Olyan személyekkel szemben is előfordulhat például, akik nem felelnek meg az alapvetően patriarchális társadalmi berendezkedés normarendszerének.

1.5 A NEMI ALAPÚ ERŐSZAK GYÖKEREI

A nemi alapú erőszak kiváltó okai a káros nemi normák és sztereotípiák, melyek:

A nőket kevesebbre értékelik.

Támogatják a patriarchális társadalmi berendezkedést, és igazolják a nemi alapú negatív diszkriminációt.

Normalizálják a nők elleni erőszakot és az áldozathibáztatást, így például azokat a nyílt és burkolt utalásokat, amik a nőket hibáztatják az őket ért erőszakért (például: „Ő kereste a bajt, miért ment oda, miért válaszolt?”), vagy amikor a férfiakat felmentik az erőszakos cselekedeteik alól (például: „A férfiak már csak ilyenek.”).

Az ilyen káros nemi normák és sztereotípiák hatással vannak az egyén viselkedésére, és olyan egyenlőtlenségeket eredményeznek, amelyek beágyazódnak a társadalmi struktúrákba (a gazdasági rendszerbe, a politikai intézményekbe, az oktatásba, a családi kapcsolatokba, a munkaerőpiac működésébe és a hétköznapokba).

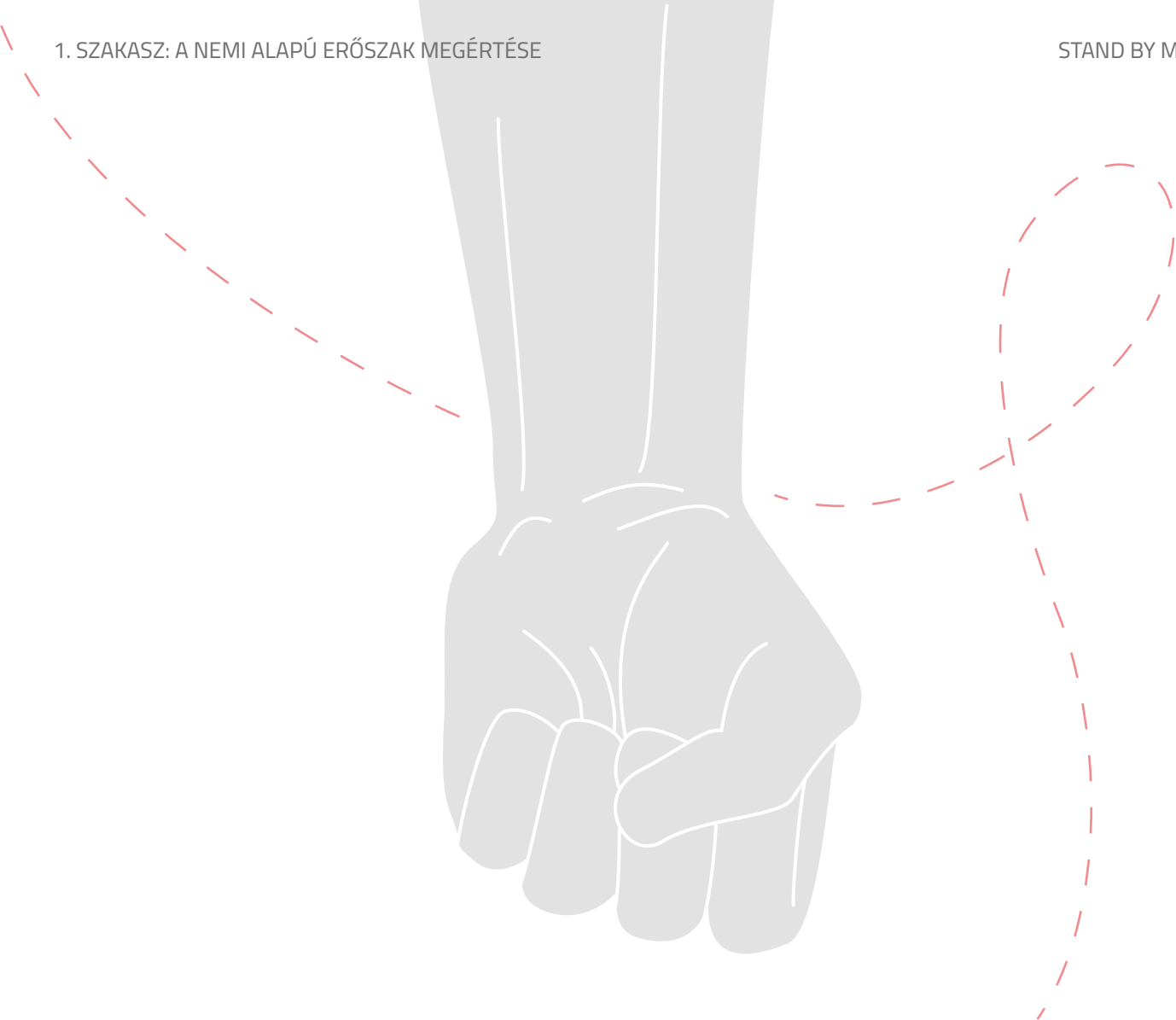
A NŐK ELLENI ERŐSZAK HÁROM EGYMÁSSAL SZOROS ÖSSZEFÜGGÉSBEN ÁLLÓ OKRA VEZETHETŐ VISSZA:

Egyéni szinten a sztereotípiák igazolása erősíti a diszkriminációt és áldozathibáztatáshoz vezet, ami tovább traumatizálja a nőket. Bizonytalanságot és félelmet okoz, növeli a látenciát (a ki nem mondott, be nem jelentett esetek számát), fenntartja a patriarchális társadalmi berendezkedést, és így újratermeli az egyenlőtlenségeket.

Ha nem szállunk szembe a nemi sztereotípiákkal és előítéletekkel **társadalmi szinten**, az normalizálja a nők és lányok elleni erőszakot, legitimálja az erőszakos viselkedést és olyan nemi alapú egyenlőtlenségeket teremt, amik akadályozzák, hogy az emberek felszólaljanak az erőszak ellen.

Szintén találhatunk problémákat a törvények és az igazságszolgáltatás szintjén. Az állami vagy társadalmi intézményeknek bár védelmet kellene nyújtaniuk és igazságot kellene szolgáltatniuk az erőszak elszennvedőinek, ez gyakran mégsem történik meg. Az intézményi abúzus különösen káros, azáltal, hogy hátat fordít az áldozatnak, az elkövetőt erősíti, legitimálja az erőszakot, fenntartja az elnyomó rendszert. Ez többek között bizalomvesztéshez is vezet, így hozzájárul ahhoz, hogy még kevesebb eset kerüljön napvilágra.

A társadalmi, törvényi és egyéni vonatkozás szorosan összefügg egymással, ezért bár elengedhetetlenül fontosak például a jogi és szakpolitikai változások, önmagukban nem elegendők a káros nemi sztereotípiák megváltoztatásához.

típiák, a nemi alapú diszkrimináció, illetve a családokban, közösségekben, oktatásban, médiában, gazdaságban és munkahelyeken uralkodó egyenlőtlen hatalmi viszonyok kezeléséhez. Fontos, hogy mi is fellépjünk a szexizmus ellen a mindennapokban.

A káros nemi sztereotípiák gyakran a hétköznapi helyzetekben is megjelennek például szexista viccek formájában. Ha hatékonyan akarunk megküzdeni a nők elleni erőszakkal, fel kell lépünk annak szóbeli kifejeződéseivel szemben is.

A nemi alapú negatív diszkrimináció jelen van a mindennapjainkban. Gyakran nem fizikai formában jelenik meg, hanem olyan burkolt tettek vagy non-verbális jelzések, viccek álcázott lekicsinylő megjegyzések formájában, amik hozzájárulnak az emberek mindennapos megalázásához.

Tipikus példája, ha rendszeresen a nőket kérik meg a munkahelyükön, hogy jegyzeteljenek a megbeszéléseken (akkor is, ha ez nem tartozik a munkakörükhöz), hozzanak vizet vagy kávé, amikor

félbeszakítják a nőket a megbeszéléseken, illetve ha nőket is alkalmazó munkahelyen csak férfiak képei láthatók a falon. Az ilyen típusú viselkedésben a nemi sztereotípiák kerülnek kifejezésre, és hátrányos helyzetbe hozzák a nőket.

A hétköznapi helyzetekben megjelenő szexizmus megszüntetését nehezítheti, hogy mélyen gyökerezik a társadalomban. Bár egyéni szinten sokszor nem tudatosul, következményei állandósulhatnak, például a megalázottság és az igazságtalanság érzése.

Attól még, hogy a káros berögződések megjelenései mindennaposak, nem jelenti, hogy ezek rendben lennének. Tudatos odafigyeléssel lehet változtatni, fel lehet számolni a nemi sztereotípiákat, előítéleteket és hátrányos megkülönböztetést.

Ha nem szállunk szembe ezekkel, továbbra is egy olyan társadalomban fogunk élni, amely elfogadja az egyenlőtlenégeket, és lehetőséget biztosít a nők és lányok elleni erőszakra.

2. SZAKKASZ

**EMBERI JOGI
OKTATÁS⁸**

2.1 MI AZ EMBERI JOGI OKTATÁS (HRE)?

"Az ENSZ Emberi Jogi Oktatási Világprogramja a következőképpen határozza meg az emberi jogi oktatást:

Az emberi jogok egyetemes kultúrájának kialakítását célzó oktatás, képzés és tájékoztatás. Az emberi jogokkal kapcsolatos átfogó oktatás nemcsak az emberi jogokról és az azokat védő mechanizmusokról

nyújt ismereteket, hanem az emberi jogok mindennapi életben való előmozdításához, védelméhez és alkalmazásához szükséges készségeket is közvetít. Az emberi jogi oktatás a társadalom minden tagjának emberi jogai védelméhez szükséges attitűdöket és magatartásformákat segíti elő."

Az Amnesty International által támogatott emberi jogi oktatási folyamatok és intézkedések öt alapvető célt szolgálnak:

A diszkrimináció elleni küzdelem

Az emberi jogok megsértésének megelőzése

Az egyenlőség előmozdítása

Az emberi jogok megsértésének kiváltó okainak kezelése

Az emberek részvételének növelése a demokratikus döntéshozatali folyamatokban

Az Amnesty International fontosnak tartja az emberi jogi oktatást az emberi jogi tudatosság növelése, illetve a jogok jobb megértésén keresztül és annak érdekében is, hogy az így felvértezettek aktívan részt is vegyenek az őket érintő döntésekben, beleértve az emberi jogok előmozdítására, védelmére és megvalósítására irányuló konkrét egyéni és kollektív cselekvéseket.⁹

Az emberi jogi oktatás célja az emberek felvilágosítása az emberi jogi normák és elvek mibenlétéről, az ezeket megalapozó értékekről, valamint arról, hogy hogyan lehet ezeket a gyakorlatban megvalósítani és megvédeni.

Az emberi jogi oktatás az emberi jogok figyelembevételével zajlik, az oktatási és képzési folyamatok során tehát tiszteletben kell tartani mind az oktatók, mind a tanulók jogait.

Az emberi jogi oktatásnak hangsúlyos célja az emberi jogok gyakorlata is abban az értelemben, hogy az oktatás résztvevői képessé váljanak és törekedjenek jogaik élvezetére és gyakorlására, illetve arra, hogy mások jogait tiszteletben tartsák és megvédjék.¹⁰

Az emberi jogi oktatási folyamatok és tevékenységek ezért jellemzően a következőkre összpontosítanak:

- Az egyenlőtlen és káros attitűdök, értékrendek és viselkedésmódok megszüntetése és átformálása;
- A kritikus gondolkodás és elemzés képességének megteremtése;
- A tudatos gondolkodás és odafigyelés szintjének emelése;
- Az emberi jogok iránti folyamatos és szenvedélyes elkötelezettség serkentése;
- Szervezett fellépések az emberi jogok előmozdítása, védelme és megvalósítása érdekében.

⁹ Compass - Manual for Human Rights Education with Young People - Council of Europe - <https://www.coe.int/en/web/compass/home>
<https://www.amnesty.org/en/documents/act35/020/2011/en/>

⁹ <https://www.ohchr.org/en/resources/educators/human-rights-education-training>

¹⁰ Az Emberi Jogi Tanács által elfogadott, az emberi jogi oktatásról és képzésről szóló ENSZ-nyilatkozat 2. cikkének (2) bekezdése, 16/1. sz. határozat, 2011. március 23. <https://www.ohchr.org/en/resources/educators/human-rights-education-training/11-united-nations-declaration-human-rights-education-and-training-2011>

2.2 AZ EMBERI JOGI OKTATÁS ALAPELVEI

Annak érdekében, hogy az emberi jogi oktatás elérje a célját, és így cselekvésre, valamint az automatikus magatartásminák felülvizsgálatára sarkallja a résztvevőket, az alábbiakat érdemes figyelembe venni¹¹:

- Konstruktív – szabad véleménynyilvánítást, aktív részvételt, kritikai elemzést elősegítő – tanulási környezet kialakítása;
- A résztvevők bevonása saját élményeiken és a társadalmi, gazdasági, kulturális és politikai valóságon (nem pedig elvont elképzeléseken) alapuló, konstruktív párbeszédbe, valamint az emberi jogok formálásának módjairól és eszközeiről szóló beszélgetésekbe és vitákba;
- Az emberi jogok – köztük a polgári, politikai, gazdasági, szociális és kulturális jogok, valamint a fejlődéshez való jog – kölcsönös összefüggésének, oszthatatlanságának és egyetemességének képviselése;
- Az emberi különbségek tisztelete teljes sokféleségükben, és a diszkrimináció minden formájának ellenzése;
- Az egyének és közösségek képessé tétele arra, hogy meghatározzák emberi jogi szükségleteiket, és stratégiákat dolgozzanak ki azok kielégítésének biztosítására;
- A krónikus és újonnan felmerülő emberi jogi problémák (köztük a nyomor, az erőszakos konfliktusok, a rendszerszintű diszkrimináció) elemzése, valamint az emberi jogi normákkal összhangban lévő megoldások keresése;
- A helyi, nemzeti, regionális és nemzetközi emberi jogi dokumentumokra és az emberi jogok védelmét szolgáló mechanizmusokra vonatkozó ismeretek, illetve az alkalmazásukhoz szükséges készségek fejlesztése.

¹¹<https://www.ohchr.org/en/resources/educators/human-rights-education-training/3-guidelines-national-plans-action-human-rights-education-1997>

2.3 A TELJES ISKOLA ALAPÚ MEGKÖZELÍTÉS

Az emberi jogi oktatás egész iskolára kiterjedő megközelítése nem csak az osztályterekben zajló tevékenységeket foglalja magában, hanem az iskolai közösség minden tagjának aktív bevonását célozza: a diákokét, tanárokét, az iskolai személyzetét és a vezetőségét, a szülőket és a helyi közösség más érintettjeit is.

Az Amnesty International ezt a megközelítést az **Emberi Jogi Barát Iskolák**¹² (EJBI) programján keresztül valósítja meg. Bővebben elérhető itt: <https://oktatas.amnesty.hu/hirek/mi-az-az-emberi-jogi-barat-iskola-program>

Az EJBI programba bevont iskolák olyan környezetűek, ahol az emberi jogok minden tevékenységbe beágyazódnak. Az iskolában a döntések meghozatalának módjától kezdve a tanításon és a tanórán

kívüli tevékenységeken át a tanulók tanítási környezetéig az iskola előmozdítja és tiszteletben tartja az emberi jogokat. Ezt a megközelítést alkalmazva az emberi jogi elveket az iskolai élet négy kulcsfontosságú területén gyakorolják:

Irányítás: Az iskola működtetésének módja, beleértve a hivatalos és informális döntéshozatali rendszereket is;

Kapcsolatok: Az iskolai közösség tagjainak kapcsolata;

Tanterv: Hogyan tanítják és tanulják az emberi jogokat;

Környezetvédelem: A tanulási környezet.

2.4 RÉSZVÉTELEN ALAPULÓ MÓDSZERTAN ALKALMAZÁSA

A részvételi módszerek elősegítik a közös reflexiót, kritikai elemzést, mélyreható kérdésselvetést, közös problémamegoldást és cselekvést. A részvételi módszertan iskolai környezetben való sikeres alkalmazása szakít a tanárok és a diákok között az oktatás hagyományos koncepciójával (melyben a tanárok bizonyos ismeretkörökben jártas oktatók, akik speciális képzésben részesültek az oktatás módját illetően; az ő szerepük a tudás átadása a diákoknak). A részvételi módszerekkel az oktatási folyamat a tanítás helyett a tanulásra helyezi a hangsúlyt, amelynek célját és fókuszát sokkal inkább a tanulók igényei és érdekei, semmint egy merev tanterv határozza meg.

A részvételi módszerek holisztikus jellege biztosítja azt is, hogy az oktatási folyamatban mind az oktatók, mind a tanulók felé érvényesül az emberi jogok figyelembevételével történő tanítás. Az emberi jogi oktatás ilyen módszertanának bevezetésével egyben elkezd megvalósulni az emberi jogok érdekében történő oktatás, és beindulnak a tudatos cselekvés felé mutató folyamatok is.

Az emberi jogi oktatásban a facilitáció magában foglalja a részvételi módszerek és technikák alkalmazását a résztvevők nagyobb mértékű bevonásának és interakciójának ösztönzésére, valamint kedvező – a tanulást és a tudatos cselekvést is előmozdító, ugyanakkor magával ragadó és szórakoztató – környezet megteremtésére.

¹²Emberi jogi barát iskolák <https://oktatas.amnesty.hu/hirek/mi-az-az-emberi-jogi-barat-iskola-program>

Az emberi jogi oktatási tevékenységek megvalósításakor a tanárok és oktatók a következők figyelembevételével erősíthetik facilitáló szerepüket és tehetik biztonságossá a tanulási környezetet:

Olyan oktatási tevékenységek tervezése és megvalósítása, amelyek integrálják a tanulókat bevonó, a tudatos cselekvés felé ható, illetve a reflexiós, elemzési és tanulási folyamatokat;

Olyan pozitív, egészséges, bizalomra és nyitottságra épülő tanulási környezet kialakítása és fenntartása, amelyben a tanulók magabiztosak, szívesen nyilatkoznak meg őszintén és tanulnak együtt, és ahol tiszteletben tartják a véleménykülönbségeket;

Minden diák aktív részvételének elősegítése, a félénk vagy tartózkodó diákok bátorítása, hogy kifejtsék elképzeléseiket és véleményüket, ugyanakkor a domináns diákok részvételének moderálása, de anélkül, hogy bántón rendreutasítanánk vagy elidegenítenénk őket;

A különféle társadalmi osztályból jövő, más vallású vagy etnikai hovatartozású, migráns státuszú, eltérő képességű, nemi orientációjú, nemi identitású és/vagy nemi önkifejezésű, illetve nemi jellemzőikben különböző diákok befogadásának elősegítése;

A párbeszéd konstruktív előmozdítása azáltal, hogy az oktató együttműködő kapcsolatot alakít ki a diákokkal és a diákok között is, figyelmesen meghallgatja, mit és hogyan mondanak, és a kizárólag övele folytatott kommunikáció helyett az egymás figyelmes meghallgatására és a közvetlenül egymással való párbeszédre is ösztönzi őket;

A résztvevőket fizikailag is mozgató és bevonódásra készítető technikák alkalmazása (a résztvevők kis – két, három, létszámtól és feladattól függően esetleg több fős – csoportokra osztása, lehetőleg véletlenszerű eloszlással, és úgy változtatva, hogy ne mindig ugyanazok az emberek dolgozzanak együtt);

Bőséges dicséret és bátorítás, szóban és/vagy pozitív gesztusokkal;

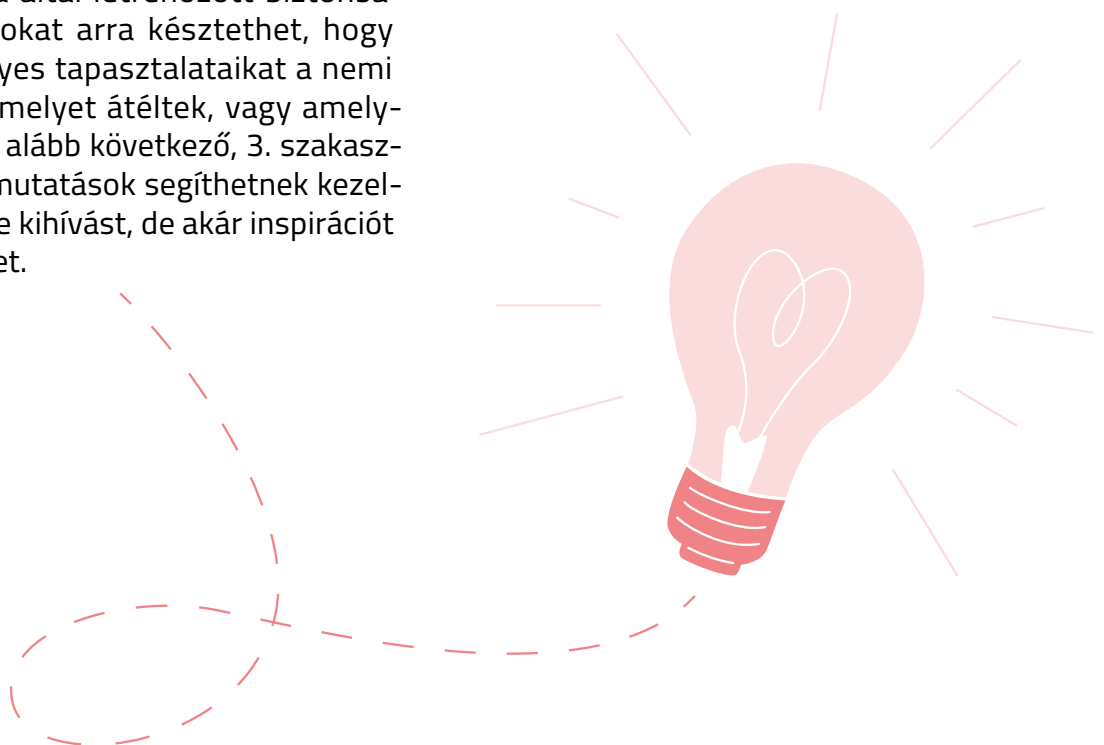
A folyamat és az eredmények hangsúlyozása, rugalmasság, „úszás az árral”, azaz a tanulókkal, de a tevékenység céljai és az azok felé vezető lépések szem előtt tartása mellett;

A feszültségek kezelése, türelem, nyugalom és összeszedettség, különösen, ha heves vita kerekedik a diákok közt; a mélyreható polémia és elemzés ösztönzése, biztosítva ugyanakkor, hogy a résztvevők tiszteletben tartsák egymás véleményét;

A diákok szavainak explicit jelentése és tartalma mellett az oktató tudatosan figyeljen a hangszíntre és implicit jelentésre, illetve a beszélő testbeszédére is; ő maga szavaival és megjegyzéseivel ösztönözze a mélyebb beszélgetéseket, és ismételje meg, foglalja össze vagy válaszoljon közvetlenül arra, amiről a diákok beszélnek;

Másokat becsmélő, felsőbbrendűség vagy arrogancia érzetét keltő, sértő, kegyetlen vagy diszkriminatív megszólalás esetén (különösen, ha közvetlenül vagy közvetve más résztvevők ellen irányul) mindig szükséges az aktív intervenció, mielőtt a megnyilvánulást támadás érhetné egy másik diák részéről: az oktató idézze fel az elfogadott alapszabályokat, vagy kérje meg a "sértő" diákot (vagy diákokat), magyarázza el, miért mondta, amit mondott, és kérje ki a többi diák véleményét a helyzetről.

Fontos szem előtt tartani, hogy a részvételi módszerek alkalmazása által létrehozott biztonságos tér egyes diákokat arra készíthet, hogy megosszák személyes tapasztalataikat a nemi alapú erőszakról, amelyet átéltek, vagy amelynek tanúi voltak. Az alább következő, 3. szakaszban található iránymutatások segíthetnek kezelni az ilyen, egyszerre kihívást, de akár inspirációt is jelentő helyzeteket.

3. SZAKASZ

**IRÁNYMUTATÁSOK
A DIÁKOK SZÁMÁRA
SZERVEZETT EMBERI
JOGI OKTATÁSI
TEVÉKENYSÉGEK
KIDOLGOZÁSÁHOZ**

3.1 AZ ELSŐ LÉPÉSEK

A Projekt számos, különböző kontextusokhoz és pedagógiai igényekhez igazítható offline és online eszközt fejlesztett ki. A fiatalok számára nemi alapú erőszakkal kapcsolatban tartandó online emberi jogi oktatási tevékenységek tervezésekor és előkészítésekor az alábbiakat javasoljuk:

- Olvassuk át a jelen kézikönyv bevezető részeit és a Stand By Me 2.0 Projekt weboldalán elérhető forrásokat, valamint az online kurzusokat, hogy átfogóbb képet kapjunk a nemi alapú erőszak komplex problémájáról és a kapcsolódó kulcsfogalmakról, illetve jobban megértsük az emberi jogi oktatást és a nemi alapú erőszak emberi jogi oktatáson keresztül történő kezelését (az eszközöket a 4. szakasz részletezi);
- Ellenőrizzük az iskolán belül létező, a nemi alapú erőszak megelőzésével és az arra való reagálással kapcsolatos irányelveket és iránymutatásokat, valamint az erőszak és/vagy szexuális erőszak bejelentésére vonatkozó protokollokat;
- Ismerjük meg a nemi alapú erőszakkal vagy a nők és lányok elleni erőszakkal foglalkozó releváns nemzeti (lásd 2012. Évi C. Törvény a Büntető Törvénykönyvről¹³) és nemzetközi jogi dokumentumokat, például a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről szóló ENSZ egyezményt (CEDAW)¹⁴, különösen a független, nemzetközi szakértőkből álló CEDAW-Bizottság 35. általános ajánlását (2017) a nők elleni nemi alapú erőszakról¹⁵, és a nők elleni erőszak és a családon belüli erőszak megelőzéséről és felszámolásáról szóló Isztambuli Egyezményt, amit az Európa Tanács keretein belül működő Miniszterek Bizottsága 2011-ben fogadott el;¹⁶
- Nézzünk utána a nemi alapú erőszakkal kapcsolatos jogszabályoknak, illetve az ezen a területen aktív helyi civil szervezeteknek, amelyeknek intézkedési javaslatok vannak, vagy szolgáltatásokat nyújtanak (például segélyvonal, jogsegély, a szexuális erőszak megelőzésére irányuló képzések vagy az erőszak áldozatainak támogatása formájában);
- Szerezzük meg a lehető legtöbb információt a kontextusról és a résztvevői csoportról: figyeljük meg, hogyan viselkednek a diákok (általában, illetve azok, akikkel dolgozni fogunk) egymással az osztályteremben, a folyosókon, a játszótéren, milyen a csoport/osztály összetétele, milyen tanulási stílusuk és milyen speciális szükségleteik vannak; nézzünk utána, lehet-e tudni körükben korábbi nemi alapú erőszakról (akár offline, akár online). Fontos, hogy ha nem szerzünk tudomást erőszakos esetekről, az még nem jelenti azt, hogy nem is történtek;
- Tartsuk szem előtt az osztályban/tanulási környezetben meglévő olyan személyközi dinamikákat, amelyek egyenlőtlenségek kialakulásához vezethetnek, vagy akár veszélyeztetett helyzetbe hozhatnak egyes diákokat;
- Legyünk vele tisztában, hogy a résztvevők közül akár többen is lehetnek erőszak korábbi vagy jelenlegi elszennvedői, és ügyeljünk rá, hogy trauma-informált megközelítéssel elkerüljük a résztvevők újratraumatizálását;
- Ellenőrizzük a rendelkezésre álló teret és a képzéshez szükséges eszközöket: az aktív részvételen alapuló tevékenységekhez szükség lehet nagy terekre, illetve az asztalok és székek mozdíthatóságára, ami iskolai környezetben nem mindig lehetséges. Az online oktatási tevékenységekhez stabil internetkapcsolattal

¹³ Különös tekintettel többek között az alábbi tényállásokra: védett személyek elleni erőszak 149. §, szexuális kényszerítés 196. §, szexuális erőszak 197. §, szexuális visszaélés 198. §, szemérem sértés 205. §, kapcsolati erőszak 212/A. §, zaklatás 222. §

¹⁴ Against-womenagainst-women

¹⁵ <https://www.ohchr.org/en/documents/general-comments-and-recommendations/general-recommendation-no-35-2017-gender-based>

¹⁶ <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/about-the-convention>

<https://nokert.hu/sze-20160720-0010/1466/1/az-isztambuli-egyezmény-szovege-magyar-nyelven>

<https://nane.hu/wp-content/uploads/IE-webre-HU-20230525.pdf>

rendelkező számítógépekre és/vagy mobiltelefonokra van szükség, ami szintén nem minden iskolában áll rendelkezésre;

A képzői kézikönyv további információkat és hasznos tanácsokat tartalmaz a tevékenységek kidolgozásához.¹⁷

- Ne feledjük: az emberi jogi oktatási tevékenység végcélja a résztvevők tudatos cselekvése!

3.2 CÉLKITŰZÉS ÉS A TEMATIKUS TARTALOM MEGHATÁROZÁSA

A diákokkal és fiatalokkal folytatott tevékenységeknek az emberi jogi oktatás alapelvein kell alapulniuk, és holisztikus megközelítést kell követniük – tehát az emberi jogokról kell szólniuk, azok figyelembevételével és céljából történniük –, valamint fejleszteniük kell a tanulók kompetenciáit, amelyek magukban foglalják a tanulók tudását, készségeit és attitűdjeit.

A projekt keretében a diákokkal és fiatalokkal végzett tevékenységeknek olyan teret kell biztosítaniuk, hogy lehetőség legyen

- reflektálni arra, hogy a nemi sztereotípiák és normák hogyan hatnak a diákok attitűdjeire, és hogyan befolyásolják a viselkedést és a kapcsolatokat;
- a nemi normák és sztereotípiák lebontására, és reflektálni arra, hogyan hatnak ezek a gondolkodásmódra, a kommunikációra és a viselkedésre;
- a nemi alapú offline és online erőszak kiváltó okai interszekcionális megértésének erősítésére, valamint annak megértésére, hogy a nemi alapú erőszak mennyiben érinti aránytalanul nagy mértékben a nőket, lányokat és az LMBTQI+ közösség tagjait otthon, az iskolában és a tágabb közösségben, illetve milyen halmozott és sokféle hatásai érintik a nőket, lányokat és az LMBTQI+ közösség tagjait;
- az interszekcionális megkülönböztetés hatásának megértésére, hogy az egyenlőtlenség vagy hátrányos helyzet több különböző formájának halmozódása hogyan alakíthatja a nemi alapú erőszak okait és hatásait;
- a patriarchális társadalmi berendezkedés átfogó következményeivel foglalkozni, valamint a bármely nem emberi jogainak és alapvető szabadságjogainak megsértéséhez vezető nemi sztereotípiákkal és normákkal szembeni tudatos cselekvés kialakítására;
- az online és offline nemi alapú erőszak felismeréséhez és a megfelelő fellépéshez szükséges tudás és készségek fejlesztésére, online biztonsági lépések elsajátítására, valamint annak megismerésére, hogy mikor, hogyan és hol lehet szükség esetén segítséget kérni;
- Stand By Me 2.0 online eszközök – online kurzusok és digitális platformon végzett tevékenységek – megismerésére, illetve az azokból elsajátított tudás és eszközök összekapcsolására az offline világgal.

¹⁷Te, Én, Mi Képzői Kézikönyv: <https://oktatas.amnesty.hu/onkentesekek?target=3sbas46v7t0k8gk4>

Minden tanulási kontextusnak megvannak a maga sajátosságai. Egy workshop kidolgozása során fontos világosan meghatározni a tevékenység tanulási céljait a következők mentén:

1. A tanulók által elsajátítandó új kompetenciák;
2. A nemek közötti egyenlőség irányában elvárható változások a diákok hozzáállásában és viselkedésében;
3. A tanulók által a nemi alapú erőszak megelőzése és mások befolyásolása érdekében tett lépések.

3.3 AZ ALKALMAZANDÓ EMBERI JOGI OKTATÁSI MÓDSZEREK ÉS TECHNIKÁK KIVÁLASZTÁSA

Az egyedi helyi és iskolai körülmények határozzák meg, milyen típusú részvételi módszerek és technikák lesznek a legmegfelelőbbek a nemi alapú erőszak megelőzésével és az arra adott reakciókkal kapcsolatos személyes (offline) képzési tevékenységek során.

A diákokkal alkalmazni kívánt részvételi módszerek és technikák kiválasztásakor a tanároknak és emberi jogi oktatóknak nem szabad megfeledkezniük róla, hogy egyes diákok éppen akkor is (rendszeresen) erőszak tanúi vagy elszenvedői lehetnek (vagy lehettek korábban) az otthonukban, az iskolában vagy a közösségben. Ezért az újratraumatizálás elkerülése érdekében inkább ne alkalmazzunk olyan tapasztalati tanulási megközelítéseket, amelyek az egyes tanulók személyes történetével, de kivált a tanúként látott vagy elszenvedőként átélt erőszakkal kapcsolatos tapasztalatok, események, folyamatok stb. mélyebb felidőzését eredményezik, vagy azokhoz való (újra)kapcsolódást igényelnek.

Ennek oka, hogy az iskolai keretek korlátai és a személyes emberi jogi oktatási tevékenységekre rendelkezésre álló korlátozott idő nem feltétlenül garantálja a biztonságos terek megfelelő elérhetőségét az egyes diákok számára a korábban vagy éppen átélt vagy tanúként tapasztalt hatalmi

visszaélésekhez és erőszakhoz kapcsolódó (újra) traumatizáció, felszínre kerülő erős érzések/érzelmek feldolgozásához és kibontakoztatásához.

Különbféle interaktív, mozgással járó, kreativitást igénylő, a kritikai gondolkodást és elemzést ösztönző képzési módszerek és technikák, például történetek, helyzet- és esettanulmányok, szerepgyakorlatok, kvízek stb. állnak rendelkezésre, amelyek konstruktív, a tudatos cselekvést megalapozó viták lefolytatására is keretet biztosítanak. A feladatok során minden esetben kerüljük a személyeskedést, kérdőjelezzük meg a káros attitűdöket és gyakorlatokat, illetve anélkül végezzük azokat, hogy a résztvevőknek személyes történeteiket kellene segítségül hívniuk. Ne feledkezzünk meg arról se, hogy egyes esettanulmányok vagy szerepjátékok hasonlíthatnak a személyes élményekhez, és mindig fennáll a veszélye, hogy a résztvevőkből erős érzelmi reakciókat váltanak ki; **az ilyen helyzetek kezelése a workshop vezető tanár, facilitátor, emberi jogi oktató felelőssége.**

*A workshopokra való felkészülésről, a megnyílásról és az érzelmek kezeléséről bővebben a kézikönyv 3.5. pontjában található **Nehézségek és tippek** című részben olvashatsz.*

3.4 PÉLDA EGY TÖBBALKALMAS TANULÁSI FOLYAMATRA

A projekt részeként a partnerek workshopokat, online kurzusokat és egy digitális online platformot hoztak létre, melyek egyenként vagy együtt használhatóak különböző csoportok tanulásához. A projekt során fejlesztett eszközök megtalálhatóak a honlapon: <https://www.standbymeproject.eu/>

Fiatalokkal foglalkozó szakemberként lehetőséged van olyan tanulási út összeállítására, ami a lehető legjobban illeszkedik a csoportod szükségleteihez és előzetes tudásához, tapasztalatához. Te tudod a legjobban felmérni, hogy mire van szükségük, a projektben kifejlesztett mely elemek, és azoknak milyen kombinációja szolgálja legjobban az ő fejlődésüket.

Miközben a csoportodnak szánt folyamatot tervezed, vedd figyelembe az egyes eszközök jellemzőit:

AZ ONLINE KURZUS:

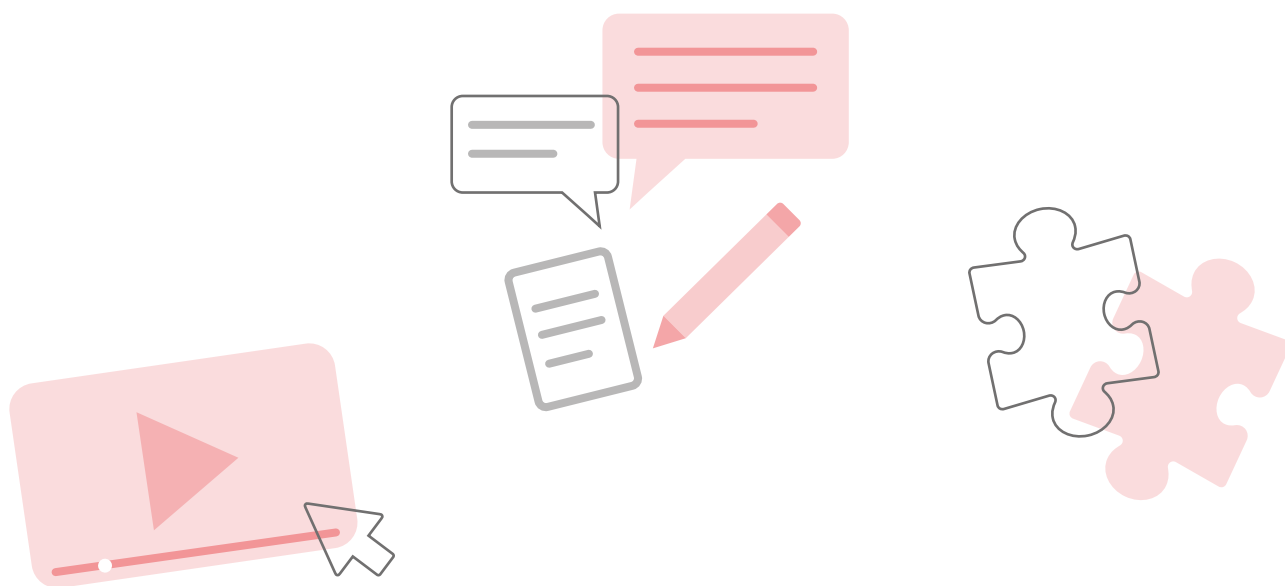
- Diákjaid saját tempójukban haladhatnak, az akadémia felülete nyomon követi előrehaladásukat, így ott folytathatják, ahol abbahagyták. Akkor tanulhatnak, amikor az nekik a legmegfelelőbb.
- A kurzus díjmentesen, mindenki számára hozzáférhető.
- A felület biztonságos környezetet biztosít, ahol a diákok nem ítélik meg társaik felett, és mélyebben felfedezhetik a témát.
- Bővítsd a kurzussal a diákok alaptudását, hogy a jelenléti órán több tér legyen az egyéni megfigyelések megosztására és beszélgetések kibontakozására.
- A kurzus szakaszokra van bontva, akár részenként is foglalkozhattok vele, vagy feladhatod egyéni feladatnak.

A DIGITÁLIS PLATFORM

- A platformon játékosított feladatok segítségével lehet olyan tevékenységeket gyakorolni, mint például a kommentelés, vagy GIF készítése a témában.
- A platform kiváló tér a diákok számára, hogy gyakorolják és megerősítsék a műhelymunkák során szerzett tudást és készségeket.
- A platform élvezetes, és miközben a kihívásokkal és az elérhető pontokkal ösztönzi a diákokat az előrehaladásra, alkalmas arra is, hogy elmélyítse a tudásukat.

MŰHELYMUNKÁK AZ OSZTÁLYTEREMBEN:

- Hangsúlyozd a vélemények megosztásának fontosságát a jelenléti alkalmak során. Ez lehetőséget ad a diákoknak, hogy egymástól tanuljanak.
- A műhelymunkák ösztönzik a csoportos beszélgetéseket, így a fiatalok együtt dolgozzák fel az anyagot.
- A személyes alkalmak lehetőséget teremtenek az online tanultak átbeszélésére és alkalmazására.
- Tedd világossá a saját szereped. Most a te jelenlétedben tudnak beszélni ezekről a társadalmilag terhelt témákról, és te tudod olyan irányba terelni a beszélgetést, hogy senki se sérüljön, és mindenki tanulhasson.
- Bátorítsd a diákokat, hogy tegyenek fel kérdéseket. Itt van lehetőség megvitatni a kérdéses pontokat, vagy tisztázni egyes definíciókat.

Példa egy tanulási folyamatra

Indító műhelymunka 90 perc	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Itt lehetőség van keretezni a témát, felmérni a diákok előzetes tudását, valamint motiváltságukat, lelkesedésüket. ▪ Ezen a bevezető alkalmon beszélhetek arról, hogy miért fontos ez a téma, és hogy miért fogtok ezzel most hosszabban foglalkozni.
Online kurzus 90 perc (2 hét)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Következő lépésnek kiadhatod az online kurzus elvégzését, hogy mindenki megtanulja az alapfogalmakat, átlássa a probléma összetettségét, és elkezdjen azon gondolkodni, hogy neki milyen szerepe lehet a megoldásban.
Feldolgozó műhelymunka 90 perc	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Egy következő jelenléti alkalmon teret adhatsz a diákoknak a tanultak megvitatására, valamint csoportos feladatok segítségével facilitálhatsz beszélgetéseket a nemi normák, nemi szocializáció, vagy akár a nemi alapú erőszak témájában. ▪ Ezen az alkalmon már érdemes időt szánni annak átbeszélésére is, hogy milyen eszközeink vannak a nemi alapú erőszak visszaszorítására, és hogy mit tudnak tenni egyénileg vagy csoportosan.
Platform megismerése 90 perc (1 hét)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ha már beszéltetek a megoldásokról és az egyén szerepéről, akkor érdemes felhívni a diákok figyelmét az online platformra, ahol gyakorolhatják azokat a készségeket, amiket megszereztek a korábbi alkalmak során.
Jelenléti záróalkalom 90 perc	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az emberi jogi oktatás fő célja az, hogy cselekvésre ösztönözze a fiatalokat, ezért a záróalkalmon érdemes egy konkrét és véghezvihető cselekvési tervet készíteni.

A tanulási folyamatnak része lehet az, hogy felkészíted a diákokat arra, hogyan avatkozzanak be egy-egy helyzetben, milyen cselekvési lehetőségeik vannak. Ez része az online kurzusnak is, de jó, ha szántok időt ezek átbeszélésére vagy akár készségszintű fejlesztésére. Ezt a részt úgy állítottuk össze, hogy könnyen le tudd fénymásolni a diákjaid számára.

Amikor a nemi alapú hátrányos megkülönböztetésről, illetve a nemi alapú erőszak felszámolásáról és az egyéni megküzdési stratégiákról beszélünk, fokozottan figyeljünk arra, hogy mindenképpen elkerüljük azokat a kijelentéseket, melyek az erőszak megszüntetésében az áldozat szerepét és felelősségét említik. Figyeljünk arra, hogy az anyag közös feldolgozása során a fiatalok se arról beszél-

jenek, hogy az áldozatnak "mit kellene" vagy "nem kellene" tennie. Ezek a megnyilvánulások áldozat-hibáztatóak. Az egyéni megküzdési lehetőségek megbeszélése során tehát arra fókuszáljunk, hogy a kortársközösség mit tehet a nemi sztereotípiák, előítélet, hátrányos megkülönböztetés és erőszak elkerülésére, hogyan segíthetik egymást és hova fordulhatnak segítségért.

MIT TEHETSZ, HA SZEMTANÚJA VAGY EGY BÁNTALMAZÁSNAK?

Amikor nők vagy lányok ellen irányuló erőszakos viselkedés szemtanúi vagyunk (legyen az lelki, szóbeli, gazdasági, fizikai vagy szexuális), előfordulhat, hogy leblokkolunk, és nehezen találunk megoldást a helyzetre. A szomorúság, düh, megbotránkozás, zavarodottság és félelem ilyenkor mind természetes érzések.

Amikor azt látod, hogy valakit bántanak vagy veszélyben van, általában tehetsz is érte valamit. Lehetsz aktív szemtanú vagy konkrét cselekvéssel is közbeléphetsz. Nagyon fontos, hogy bármit is teszel, mindig ügyelj a saját testi és lelki épségedre.

A beavatkozás egy olyan helyzet felismerése és aktív kezelése, ami esetleg veszélyes egy másik ember számára. Az aktív szemtanú szerepe azt jelenti, hogy olyasmit teszel, ami pozitívan hat az áldozatra. Amikor felismersz vagy megértesz egy potenciálisan erőszakos helyzetet, számos közvetlen vagy közvetett módon cselekedhetsz.

FIGYELEMELTERELÉS

Ha a közvetlen beavatkozás nem tűnik biztonságosnak, közbeléphetsz máshogy is. Az elkövető helyett koncentrálj arra, akit zaklatnak. Beszélj valami teljesen független dologról. Kérj útbaigazítást vagy segítséget valamiben, kezdeményezz beszélgetést. A témaváltás és a megfelelő hangnem sokat segíthet.

SEGÍTSÉGGÉRÉS

Vannak helyzetek, amikor a legjobb, amit tehetsz az áldozatért, hogy megfelelő segítséget találsz számára. Vannak a közelben más szövetségesek vagy megbízható emberek? Tudsz a sértett félnek szakértett segítséget vagy elsősegélynyújtót találni? Gyakran a legegyszerűbb, ha a melletted állótól kérsz segítséget. Ügyelj arra, hogy érthetően és világosan számolj be arról, aminek tanúja voltál. Nem kell egyedül cselekedned, keress (akár magad mellé) olyanokat, akikkel együtt hatékonyan felléphettek.

DOKUMENTÁLÁS

Ha erőszakos helyzet tanúja vagy, és már van valaki a helyszínen, aki segítséget nyújt, dokumentáld, amit látsz. Fontos, hogy felmérj, nem sodor-e veszélybe, ha rögzíted a látottakat. Lefényképezheted vagy levideózhatod, és le is írhatod a tapasztaltakat akár utólag is. Ezek a dokumentumok felhasználhatóak egy esetleges jogi eljárásban, de nem biztos, hogy te magad nyilvánosságra hozhatod vagy megoszthatod a közösségi médiában. Ez akár agressziót is kiválthat az érintettekből. Nagyon fontos, hogy az áldozatra bízd, hogy mit szeretne tenni. Soha ne használd fel a rögzített bizonyítékokat a bejegyzése nélkül.

KÉSLELTETETT CSELEKVÉS

Előfordulhat, hogy nincs lehetőséged a fenti módszerek egyikét sem alkalmazni, mert a zaklatás gyorsan történik, leblokkolsz vagy veszélyes lenne közbelépni. Ebben az esetben is segíthetsz azzal, ha utólag odamész ahhoz, akit zaklattak, és megkérdezed, hogy jól van-e, miben tudsz neki segíteni, szüksége van-e külső segítségre (pl. orvos, rendőr, felhívj-e valakit). Azt is felajánlhatod, hogy együtt utólag dokumentáljátok a történeteket vagy, ha készítettél felvételeket, oszd meg vele. Sokszor az is nagy segítség, ha csak ott ülsz mellette.

KÖZVETLEN BEAVATKOZÁS

Néha jó döntés lehet beavatkozni és közvetlenül megakadályozni, hogy a helyzet súlyosbodjon. Ehhez azonban pár dologra nagyon oda kell figyelned: minden esetben bizonyosodj meg arról, hogy a beavatkozással nem sodrod magad veszélybe és figyelj oda az áldozatra is. Vajon neki jót teszel azzal, ha közvetlenül beavatkozol? Előfordulhat, hogy a közbeavatkozás hatására tovább súlyosbodik a helyzet? Ha ezt a megoldást választod, légy minél direkter, rövideen reagálj. Ne az elkövetőre, hanem az áldozatra koncentrálj!

3.5 NEHÉZSÉGEK ÉS TIPPEK

BIZTONSÁGOS TÉR LÉTREHOZÁSA ÉS FENNTARTÁSA

A nemi alapú erőszakkal kapcsolatos, diákokkal folytatott emberi jogi oktatási tevékenységek kezdetén időt kell szánni a minden szempontból biztonságos tér kialakítására. A résztvevők közös tér iránti együttes felelősségvállalását megalapozzák a közösen kidolgozott megállapodások (alapszabályok), és ezáltal válik lehetővé, hogy mindenki szabadon és kényelmesen vehessen részt a tevékenységekben. Az alapszabályoknak általában olyan tényezőkre kell kiterjedniük, mint a titoktartás (semmilyen személyes vagy érzékeny dolog, amit a tevékenység során kifejeznek, megosztanak vagy megvitatnak, nem kerül megosztásra senkivel a tantermen kívül), a kölcsönös tisztelet, a meghallgatás, az ítélezésmentes hozzáállás, az együttműködés, a passzolás lehetősége, az időkeretek stb. A tanulók számára csoportszinten kell

kimondani, hogy a sértegetés (közte a szexista, homofób, fogyatékoságot érintő, rasszista megjegyzések is), a negatív kritika, megszegényítés, hibáztatás nem elfogadhatóak. Ösztönözzük a tanulókat, hogy maguk állapodjanak meg a megfelelőnek tartott lépésben arra az esetre, ha valaki nem tartja be az alapszabályokat. Fontos, hogy a facilitátor vagy tanár a nemi alapú erőszakkal kapcsolatos emberi jogi oktatási tevékenység kezdetén a kötelezettségeiről is tájékoztassa a diákokat: így jobban eldönthetik, milyen mértékben kívánnak vagy nem kívánnak megszólalni (vagy más módon megnyilvánulni) a képzési térben. Hangsúlyoznia kell azonban azt is, hogy ha bárki négy szemközt szeretné vele megbeszélni valamilyen problémáját, azt a képzés után bármikor diszkréten megteheti.

A HATALMI VISZONYOK TEKINTETBE VÉTELE

Folyamatosan legyünk tekintettel a tevékenységekben részt vevő diákokra, különös tekintettel a különböző nemi identitásukra és szexuális orientációjukra, valamint a megfigyelt nemi alapú hatalmi dinamikára. Ne csak a lányok és fiúk, hanem az azonos nemű, valamint a cisz és tranz diákok közötti hatalmi dinamikát is, továbbá a nemi leg sokszínű és LMBTQI+ diákok és a többi diák közötti interakciókat is vegyük figyelembe.

Ügyeljünk az egyes tanulók identitásának a köztük lévő hatalmi dinamikát befolyásoló olyan aspektusaira is, mint például az etnikai háttér, vallás,

szexuális orientáció, társadalmi-gazdasági státusz, fogyatékoság stb. Ha szükséges és megoldható, figyeljük meg, hogy a diákok (általában, illetve azok, akikkel dolgozni fogunk) hogyan viszonyulnak egymáshoz az osztályteremben, a folyosókon, az udvaron és a közösségi terekben stb. Vegyük észre minden olyan helyzetet, amelyek káros nemi sztereotípiákat és normákat tükröznek, és/vagy hatalmi aszimmetriát jeleznek – de lássuk meg azokat a helyzeteket is, mikor a tanulók megkérdőjelezzik ezeket a káros sztereotípiákat és normákat, és figyeljük meg, hogyan zajlanak le ezek.

AZ ÉRZELMEK KEZELÉSE¹⁸

A foglalkozás során felmerülő témák személyes jellege és az emberi jogi oktatás keretében támogatott tanulási stílus következtében egyes tevékenységek erős – akár pozitív, akár negatív – érzelmet válthatnak ki, vagy nehezen feldolgozható emlékeket hozhatnak felszínre a résztvevőkben, sőt, akár az oktató(k)ban is. Fontos megérteni a saját érzelmeikkel kapcsolatos félelmeinket és szembenézni velük, hogy jól tudjuk kezelni a résztvevők traumáit, fájdalmát és sebezhetőségét.

- Tegyük világossá, hogy az érzelmeink normálisak és általánosak, és hogy mindannyian más-más módokon éljük meg és fejezzük ki az érzelmeinket.
- Mondjuk meg a résztvevőknek: ha bármelyikük úgy érzi, hogy egy percre ki kell mennie a teremből, nyugodtan megteheti. Ilyenkor egy második facilitátor vagy egy másik résztvevő kimehet támogatni őt, ami lehetővé teszi a foglalkozás folytatását úgy, hogy közben az is biztonságban van, akinek egy kis térre volt szüksége.
- A foglalkozás megkezdése előtt gondoljuk át, hogyan tudunk olyan teret teremteni a résztvevők számára, amelyben nem kell szégyenkezniük vagy zavarban lenniük, ha kifejezik érzelmeiket, hanem ellenkezőleg, támogatva érezhetik magukat.
- Adjunk pozitív megerősítést a résztvevőknek érzelmeik megosztására és kifejezésére.
- Használjunk olyan nyelvezetet, amely a nehéz körülmények elszenvetőinek erejére és rugalmasságára helyezi a hangsúlyt ahelyett, hogy áldozatként írja le őket.
- Legyünk tájékozottak a résztvevők számára hozzáférhető támogató és egészségügyi szolgáltatások és hivatkozások tekintetében.
- Tudjunk róla, hol találhatunk érzelmi támogatást a magunk, illetve a résztvevők számára, és mikor kérjünk segítséget.

A MEGNYÍLÁS KEZELÉSE¹⁹

A nemi alapú erőszak megelőzésével és az arra való reagálással kapcsolatos tevékenységek során sosem szabad megfélemlíteni rólát, hogy tudunkon kívül lehetnek a teremben olyan diákok, akik már átéltek fizikai, érzelmi vagy szexuális erőszakot, bullyingot, online zaklatást vagy az erőszak további formáit. Bár a nemi alapú erőszakkal kapcsolatos érzékeny kérdések megvitatásához fontos

biztonságos teret teremteni a résztvevők számára, mindig fel kell készülni arra a lehetőségre, hogy a biztonságos tér megteremtése egy vagy akár több résztvevő megnyílásához vezethet, amelynek során kiderülhetnek szexuális orientációra vagy nemi identitásra vonatkozó információk is, akár csoportos környezetben, akár négy szemközt beszélgetések során.

¹⁸ A Respect my rights, respect my dignity című kiadványból: <https://www.amnesty.org/en/documents/act30/0010/2015/en/>

¹⁹ A „Gender Matters - A fiatalokat érintő nemi alapú erőszak kezelésének kézikönyve” című kiadványból átvéve és átdolgozva. Második kiadás, 2019, Európa Tanács

A következő tippek segíthetnek a tanároknak és az oktatóknak a megnyílések hatékony kezelésében:

Ne szakítsuk félbe és ne próbáljuk leállítani a személyes élményei(ke)t megosztó diáko(ka)t;

Hallgassuk a tanulót tisztelettel és empátiával, amíg csak beszélni akar, és ne ítélkezzünk;

Kerüljük el a bárki másra gyakorolt nyomást, hogy ő is további vagy mélyebb élményeit ossza meg;

Az oldottabb légkör érdekében érdemes lehet kötetlen szünetet tartani;

Fordítsunk különös figyelmet az érintett diákra, és ügyeljünk rá, hogy ne maradjon egyedül, hacsak nem kifejezetten azt szeretné. Lehet, hogy némi időre és térre van szüksége a csoporttól távol, vagy éppen egyedül: átkísérhetjük (mi magunk vagy másvalaki, akiben megbízunk) egy másik helyiségbe pihenni, erőt gyűjteni;

Beszéljük meg a diák(ok)kal, hogy szeretné-e a megnyíléseinek további átbeszélését a csoporttal (ha igen, azonnal vagy inkább egy későbbi időpontban);

Figyeljünk a csoport többi tagjára is. Bár a megnyíló diák(ok) sok mindenben mehet(nek) keresztül, az erős érzelmek, az új információ(k) és a megnyílése jellege erős hatást gyakorolhat a csoportra és a csoportdinamikára. Ügyeljünk, hogy a csoporttagoknak tere nyíljon a helyzetre való reflektálásra és reagálásra, és megfelelő módon kérdéseket is megfogalmazhassanak. Facilitátorként ilyenkor kettős célt kell követnünk: egyfelől gondoskodni kell róla, hogy a tér valóban biztonságos legyen a megnyíléshoz – másfelől viszont szem előtt kell tartani azt is, hogy ez egy tanulási tér, amelyen a résztvevők azért vannak jelen, hogy tanuljanak a témáról;

A foglalkozás után célszerű lehet feljegyzést készíteni a megnyílésekről vagy az annak révén lejátszott eseménysorról, ha ezek bármely részleteit vagy bármely velük kapcsolatos információt kötelesek vagyunk jelenteni vagy utánkövetni.

Minden esetben kérjünk tanácsot olyan szervezetektől, akik közvetlenül segítséget nyújtanak erőszakot átélt embereknek, így felkészíthetnek minket arra, hogyan és milyen információkkal támogathatjuk a leghatékonyabban a hozzánk forduló fiatalokat.

A tanárok, oktatók nem vállalhatnak fel pszichológiai támogató szerepet, nem szabad megpróbálniuk "terápiát" nyújtani a tanulóknak. Bár valóban lehet szükség ilyen támogatásra, azonban ez nem a tanár felelőssége és nem is feladata egy oktatási környezetben – kötelessége viszont részletesen tájékoztatást ajánlani és nyújtani a hozzáférhető támogatásokról (például az iskolai tanácsadóról

vagy pszichológusról, illetve külső közösségi szolgáltatásokról). Éppen ezért célszerű összeírni azoknak a személyeknek, szervezeteknek és csoportoknak az elérhetőségeit is, akik segítséget nyújthatnak; nemkülönben jó lehet az aktualizált listát kitenni egy olyan helyre, ahol bármelyik tanuló diszkréten hozzáfér, ha szükségét érzi.

MI VAN, HA BŰNCSELEKMÉNY TÖRTÉNT?

Az iskolai környezetben történő megnyílás a bonyolult csoportdinamika vagy egy érzelmileg telített helyzet kezelésén messze túlmutató kérdéseket is felvet. Ha egy tanuló olyasmiről beszél, amit átélt, és ami bűncselekménynek minősül, akkor az adott iskolai és ország gyermekvédelmi és a nem alapú erőszakra vonatkozó irányelveivel és a hatályos jogszabályokkal összhangban jogilag kötelezettek lehetünk tájékoztatni az illetékes hatóságokat, különösen, ha az információt feltáró személy vagy az áldozat kiskorú.

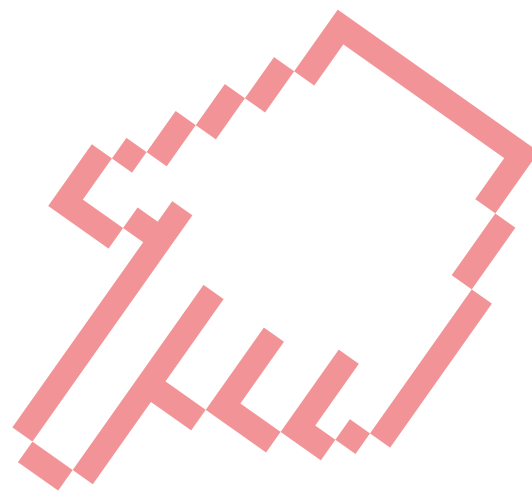
Ha ez az eset áll fenn, érdemes felvenni a kapcsolatot olyan civil szervezettel, jogvédő szervezettel és jogi segítséget nyújtó szervezettel, melyek közvetlen segítséget nyújtanak az erőszak áldozatainak és túlélőinek.

Kiemelkedő jelentőségű, hogy az ilyen megnyílás lehetőségére számítva tisztában legyünk személyes jogi kötelezettségeinkkel, illetve az iskoláéival is. A titoktartás tiszteletben tartásának fontossága ellenére tájékoztatnunk kell felettesünket (pl. az osztályvezetőt, iskolaigazgatót, felelős gyermekvédelmi szakembert), akivel vagy akikkel közösen kell majd eldöntenünk, hogy – a nemzeti jogszabályokhoz és az iskolai irányelvekhez is igazodva – milyen további lépéseket szükséges tenni az ügyben.

A fentieket figyelembe véve fontos, hogy a nem alapú erőszakkal kapcsolatos emberi jogi oktatási tevékenységek kezdetén tájékoztassuk a diákokat arról, hogy milyen kötelezettségeink vannak, hogy eldönthessék, milyen mértékben kívánnak vagy nem kívánnak felszólalni a képzési térben. Hangsúlyozni kell azonban azt is, hogy ha valakinek olyan problémája van, amelyet négy szemközt szeretne megbeszélni, azt a képzés után bármikor diszkréten megteheti.

OFFLINE ÉS ONLINE ESZKÖZÖK KOMBINÁLÁSA

A Projekt offline és online oktatási eszközök kombinációját kínálja, ami különösen hasznosnak bizonyulhat az online nemi alapú erőszak kezeléséhez és a diákok aktív egyéni és csoportos tanulásba való bevonásához. A tanároknak és az oktatóknak tisztában kell lenniük vele, hogy az online tevékenységek felkészülési időt igényelnek, és hogy az online hozzáférés különböző iskolai környezetekben erősen eltérő lehet. A kézikönyv záró szakasza és a Stand By Me 2.0 projekt honlapja részletes útmutatót ad a regisztrációhoz, illetve az online kurzusok és a digitális platform hatékony használatához.

4. SZAKKASZ

**WEBOLDAL
/ OKTATÁSI
ESZKÖZÖK**

4.1 EMBERI JOGI OKTATÁSI ANYAGOK

A Stand By Me projekt során megvalósított emberi jogi oktatási tevékenységek leírásai elérhetők a projekt <https://www.standbymeproject.eu/> weboldalán, és tovább adaptálhatók a helyi tanulási igényekhez és a szervezők lehetőségeihez.

4.2 ONLINE KURZUS

A nemi alapú erőszakkal kapcsolatos tudásunk bővítése elengedhetetlen ahhoz, hogy a fiatalokkal végzett munkánk során fellépjünk az erőszak ellen mind preventív, tájékoztató és támogató céllal! A témában való jobb eligazodáshoz ajánlható az Amnesty Akadémia ingyenes tanulási platformon megtalálható "Hogyan lépünk fel a nemi alapú megkülönböztetés és erőszak ellen?" című online kurzusunk, amelyet akár egyénileg, akár a diákjainkkal együtt elvégezhetünk.

Ugyanitt számos más emberi jogi témájú kurzus is elérhető, és a regisztráció mindössze egy percet vesz igénybe.

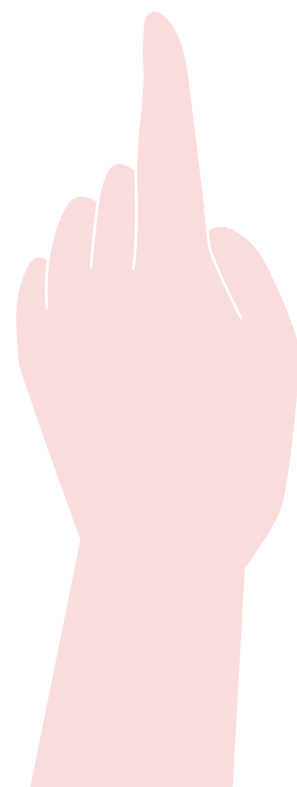
A regisztrációs oldal eléréséhez szkenneld be az alábbi QR-kódot!

A regisztrációhoz adjuk meg a mailcímünket, majd válasszunk magunknak egy jelszót.

"Hogyan lépünk fel a nemi alapú megkülönböztetés és erőszak ellen?" című kurzus egy másik honlapon angol, olasz, spanyol, francia, szlovén és lengyel nyelven is elérhető:

<https://academy.amnesty.org/learn>

4.3 A DIGITÁLIS PLATFORM

A Stand By Me 2.0 projektben létrehoztunk egy diákok és oktatók számára készült digitális platformot, amelynek célja, hogy interaktív formában, megelőzési és különböző közbelépési stratégiákon keresztül foglalkozzon a nemi alapú erőszakkal, és növelje a vele kapcsolatos tudatosságot.

A platformon keresztül a felhasználók a Stand By Me 2.0 alábbi három fő célkitűzéséhez kapcsolódó tevékenységeket végezhetnek:

1. A nemi alapú erőszak kérdésének tudatosítása és a nemi sztereotípiák lebontása;
2. Biztonságos online tér felkínálása az élmények megosztásához;
3. A fiatalok cselekvésre ösztönzése és támogatása a nemi alapú erőszak elleni küzdelemben, illetve az abban való közösségi felelősség megértésében és felvállalásában.

A platformba különböző gamifikációs elemeket és technikákat építettünk be, hogy ösztönözzék a változatos interakciókat, és elősegítsék a tananyag alapos megértését.

A platform öt különböző nyelven érhető el: angolul, olaszul, lengyelül, magyarul és szlovénul.

A StandByMe platform elérhető a következő weboldalon:
<https://www.standbymeproject.eu/digital-platform/>
(Aktiválókód: SBM))

Co-funded by
the European Union

FONDAZIONE
BRUNO KESSLER

UNIVERSITÀ
DI TRENTO

